

LIBANAN
QUOTIDIEN ARMÉNIEN
Place des Canons
Rue d'Italie N° 9
Directeur Responsable
A. KAZANDJIAN
Պատասխանատու Տնօրեն
Ա. ԳԱԶԱՆՃԻԱՆ
Բաժակ 8րդ Վ. Գ. Գ. Կ. Կ. Կ.
Տեղական 350 189 100
Սուրիա 389 210 125
Արևածագ 89 120 79
Անթիպ 89 8 4,5

ԿԻՐԱԿԻ
11
ՄԱՅԻՍ 1924
ՀԱՅԵ Red. «Libanan»
BEYROUT (SYRIE)

ԱՆԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

لبنان

ԿԵ ՀԱՅԱՍՏԱՆԱԿՈՒԻ ԳԾ. ՈՒՐԲ. ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ԽՍԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՐԲԵՐՈՒ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Մէկ քանի շաբաթ միայն մեզ կր բամբակէ աշն իրողութենէն երբ Աւրիշի պաշտօնական շրջանակները յայտարարեցին 1600 որբերու արձակման պարտաւորումը, այն պիտի տարազանեցնէ պարագաները, բնականաբար, ինչպիսիք են պիւտեղի տնտեսական վիճակը, հարցը եւ կեդրոնական մարմինն ալ ուղղութեամբ առած որոշումը:

Այս առիթով քանի շաբաթուայ ընթացքին մեր իրականութեան մէջ, մասնաւոր, թէ պաշտօնական մարմինները ու կողմնակի միութիւններ, հետաքրքրուեցան այս խնդրով, կատարուեցան խորհրդակցութիւններ, շաբաթ մը, մասնակցութեամբ յարաւաստական պետերու, ինչպէս նաեւ հայրենակցական միութիւններու եւ Աւրիշի ներկայացուցիչներու կողմէ:

Այս խորհրդակցութիւններու միակնիւն պատկեր, աւելորդ է ըսել, պիտի ըլլար Աւրիշի խորհիւ վերահաս ալի մտահոգութեան մասին, որ կապուած է ոչ միայն 1600 երկուսու պատանիներու ֆիզիքական ու բարոյական դոյութեան, այլ եւ մեծապէս կապուած է մեր ազգային արժանապատւութեան եւ հեղինակութեան հետ:

Իսկ ինչ պատահեցաւ այդ բոլորէն յետոյ: Առաջին օրերու հետաքրքրութենէն յետոյ, որ պէտք է ըսել տարածուեցաւ ժողովրդական լայն խառնուրդ մէջ այժմ հարցը ձգուած է պատահականութիւններու եւ մոտայնայն կարծեա խնդիրը կարգադրուած ըլլար եւ այդ մեծ մտահոգութիւնը փարսաւ: Այս աշն իսկ պաշտօնական մարմիններու կողմէ, որոնք անկասկած աւելի քան ժողովրդական խառնուրդը ու անպաշտօն միութիւնները, պատասխանատուութիւն պէտք է զգային, ու ըստ այժմ հիմնաւոր կերպով գործի ձեռնարկէին:

Այս աշն չէ մեր ամբողջ կեանքը, սր եղած է միշտ ալ քայքայող ու աւերող մեր պատմութիւնը:

Իսկ ու գէշ պատահարներ մեր կեանքին մէջ, միշտ ալ տուածին օրերուն ցնցած են մեր ժողովրդական խառնուրդը ու պաշտօնական մարմինները, զանազան ինքնակազմակերպութիւններ, որոնք եղած են աւելի մը տահոգութեան ու խառնուրդի եւ կամ խառնուրդական ու ինքնամտացման:

Արմէն յետոյ անհոգութիւնը եւ մոտայնայն կեանք են դառնալ մեր իրականութեան:

Կանոնական բաժինը, երթարկելով ազգային հիմնական հարցին ու իրողութիւնները անցանակալի ու լքուած գրութեան մը:

Արեւելի գործ հանուելու աշն ծանր պարտաւորում, անկասկած պիտի չլուծուէր մի քանի շաբաթուայ հետաքրքրութեամբ եւ խորհրդակցութեամբ, պէտք էր օր առաջ ձեռնարկուէր գործնական միջոցներով, որոնք պիտի կրնային մեղմել վաղուայ խառնուրդը եւ 1600 որբերու ծանր դրութիւնը:

Այս առիթով մեծ համազգային գործը մեր աշն, որուն շուրջ ոչ անուղիչ անհոգութիւններ, եւ ոչ ալ անհոգութեան խորհրդակցական խնդիրներ, դիւրի ու իրաւաստութեան հարցեր ներկայ են:

Այս բոլորին մէջ անկասկած ժողովուրդը չէ մեղադրել մեր հեռաւոր ու մոտաւոր պատմութեան մէջ, մենք շատ ենք ունեցել նման պատահարներ որոնք դիմադրուած են մեր ժողովուրդի կողմէ: Նիւթական եւ բարոյական ուժերու միահասարակութեամբ, առանց տարբեր խառնուրդի:

Մեր պատմութեան տխուր թէ յուսալից շրջաններուն, եթէ ունեցած ենք ժամանակի ողին ըմբռնող ու համապատասխան աշխատանք տունող առաջնորդներ, մեր ժողովուրդը ցուցադրած է զոհաբերութեան եւ ստաքրութեան ստանկազդին չափ մը, որ թափ ու մարմին ստացածէ ժողովրդական բոլոր խառնուրդ մէջ, ըլլան անոնք բարեկեցիկ թէ որբաւոր:

Այս ուղղութեամբ եթէ մենք այժմ սրբերու պարագան մնացածէ հեռու պէտք էր զոհաբեր ու զոքող լայն վերաբերումէն, պատասխանատուութիւնը պիտի ծանրանայ դեկաւար շրջաններու վերայ, որոնք օր առաջ պարտաւոր են քով քովի դալ եւ քարման մը տանել վերահաս խառնուրդի ու մտահոգութեան, այդ կը պահանջեն մեր ազգային գերազանց շահերը, այդ կը պահանջէ նոյն այդ որբերը մեզ կողմէ նահատակ ծնունդն ու յիշատակը:

Վեռ երեկ, մեծ խնդրու տեղադրումն ու իրաւունք համար գերեզմանի մը տեղադրումն ձեռնարկող ու մարմինն ուղի պաշտօնական մարմինները ու հայ ժողովուրդը, յանձնին Վեյրութեան հայութեան, անկասկած է որ պիտի ուզէ պատասխանութեան գործը ստանձնել 1600 որբերու: Եւ իսկ այժմ, որքան աւելի:

անոր, բարոյական գերեզման մը պիտի տուա՞նք ինչ, Արեւելիս գործնական թէ պաշտօնական եւ թէ անպաշտօն մարմինները:

Պաշտօնական մարմինները պարտին օր առաջ ժողովրդական լայն անկասկած ինչ գործնական աշն իրողութիւնը եւ դիմել ժողովրդական բարոյական ու նիւթական օժանդակութեան, որուն պէտք է մասնակցին ինչպէս ըսինք այդ կին ու երախայ, որպէս համազգային գործ: Վեյրութի անկիւնները մասնաւոր, միջնաւայժմ կատարուած ձեռնարկներու մէջ վերադառնալ ու յանձնարար լուծութեան մը անհատաւոր, պէտք է նուիրուին որբերու պատասխանատւութեան ու աշխատանքներուն: Այդ ուղղութեամբ ան պայման անոնց կատարելիք դերը պիտի ըլլայ նկատարենք ու միահասարակութեան փրկարար:

Այս խնդրի շուրջ յարաւաստական պետերով կատարուած խորհրդակցութիւններու ընթացքին թերեւս Վեհափառի բացակայութիւնը, որը չափով գործելու ընթացքին վրայ ազդեց, այժմ կը Վեհափառն ալ ներկայ է քաղաքի մէջ հարկ է օր առաջ ընթացք տալ գործին, որ մոտաւոր օր մը պիտի զայ ծանր ու ճիշդ անակալի մը առջեւ դնել Վեյրութի ամբողջ հայութիւնը:

Արեւելի հարցը համազգային խնդիր է ու կը պահանջէ ժողովրդական բոլոր տարրերու մասնակցութիւնը ու առաջին խառնուրդ, նա միահասարակ վեր է անձնական, խմբակցական հաշիւներէ, եւ իրաւաստութիւններու ցատտ ու քայքայող հարցին: Նոր շուրջ պէտք է հաւաքուին բոլոր մարմինները ու հեղինակութիւնները օր առաջ լուծելու այդ հարցը եւ փրկելու ազգի բարոյական հեղինակութիւնը:

Իսկ ինչ կը վերաբերի առհասարակ մը նայած որբերու հեռաւոր ապագային եւ դատարարութեան խնդրին, այդ մասին կանխապահաւոր առանձին:

UNE VISITE AUX CAMPS ARMÉNIENS

J'ai visité les camps où sont concentrés les quelques milliers de réfugiés Arméniens à qui le Liban a réservé une fraternelle hospitalité et j'ai la satisfaction d'avoir consacré quelques heures tant à un légitime devoir qu'à un troublant regard retrospectif. En ces lieux où la nuit tombe un peu plus vite qu'ailleurs, on se sent envahi par je ne sais quelle émotion. Dans ces baraquements, ces tentes et ces huttes de toutes formes et de

toutes couleurs, il plane une âme plus triste que les ténèbres nocturnes: on aurait dit le spectre de la mort étalant dans cette parcelle de terre les mânes des chers disparus; il y plane une âme vieille de plus de cinq mille ans et qui se d'het actuellement dans les offres de l'agonie: on aurait dit le spectre des Siècles passés menaçant l'avenir de ses bras refroidis; il y plane une âme de martyr qui se souvient de ses luttes cinq fois séculaires, de son idéal toujours élevé, de ses gloires et de ses malheurs on aurait dit le cynique spectre des rêves faisant miroiter le passé et estompant l'avenir.

Que d'évocations si l'on soulevait le pan d'une tente, si l'on poussait la porte d'un baraquement et si l'on écoutait à travers les fissures d'un bois mal ajusté et peu abritant!

Il est vrai que quelques chants ou rires nerveux vous confondent mais n'oubliez jamais les ironies de la vie!

Les malheurs ont défiguré ce résidu de peuple.

Cardez-vous de le juger par les apparences, donnez lui le temps de supporter, sans les payer de son sang, l'infâme ouragan et l'empoisonnante oppression psychologique qui l'accable.

Et dès l'aube quelques cheminées fument: ce sont les foyers qui préparent le pain quotidien que chacun espère gagner aux prix de rudes sacrifices physiques et moraux.

Le soleil luit pour tout le monde... et les cloches d'occasion tintent: des âmes ferventes vont prier dans des églises de fortune où l'homme orgueilleux se sent déshonoré mais où Dieu se plaît tout de même.

Les gosses nus Pieds, courent aux écoles ou, sur des bancs raboteux et des misérables nattes, ils apprendront, loin de la bienveillance de leur foyer natal, à aimer, malgré le destin, le Créateur; à aimer, quand même, leur patrimoine plusieurs fois séculaire et à aimer la terre hospitalière.

La lutte pour la vie, la terrible lutte, reprend, intense la mère est tourmentée des soucis du jour et de l'angoisse de voir le père de famille, aux aguets d'un travail quelconque, revenir les mains vides.

Mais la providence a doté ce peuple d'une intelligence égale à ses malheurs le nivellement des classes qui a été la triste conséquence des déportations et des massacres systématiques, n'a découragé personne et les voilà, ceux qui ne ferment plus qu'une misérable épave d'une grande nation historique, faisant preuve d'une recalcitrante virilité en acceptant n'importe quel travail pour une tranche de pain.

Cependant ailleurs la vie, indifférente, mène son train luxueux et égoïste.

Y.

... ..

Հին և նոր Քրիստոսն աշխարհում իշխում են և մեզ պահպանում։ Հիմա՛նքս թողնեմք քեզ։